

1. Allmänt	
1.1 Projektnamn	Felles Fjellrev Nord
1.2 Ärende-ID (NYPS)	20201086
1.3 Period som denna rapportering avser	1805-1808 (ÅÅMM-ÅÅMM)
1.4 Typ av rapport	☒ Lägesrapport ☐ Slutrapport
1.5 Bilagor	☐ a) ☐ b) ☐ c) ☐ d) ☒ e)
1.6 Organisation	Länsstyrelsen i Norrbotten (<i>samordnande stödmottagare</i>)
1.7 Web och sociala media	https://www.lansstyrelsen.se/norrbotten/privat/djur-och-natur/skyddad-natur/hotade-arter-far-atgardsprogram.html http://www.fellesfjellrev.se/sv/felles-fjellrev/ https://www.su.se/zoologi/forskning/fj%C3%A4llr%C3%A4vsprojektet
1.8 Kontaktperson	Mary Agrér
1.9 E-post	mary.agrer@lansstyrelsen.se

2. Aktiviteter	Beskrivning	Utanför programområdet? Om JA, fyll även i 2.1
Projektledning och projektorganisation	<p>Mary Agrér är projektledare för Felles Fjellrev Nord och tillika så för Länsstyrelsens deltagande i projektet. Catharina Nordqvist är ekonomiansvarig. Anders Angerbjörn är projektledare för Stockholms universitet och ekonom är Siw Gustafsson. Tuomo Ollila är projektledare för Metsähallitus och med ekonom Anne Räihä. Nina E. Eide är projektledare för Norsk institutt for naturforskning (NINA) och ekonomer är Stine Lund Davanger och Stein Erik Aagard.</p> <p>För att administrera projektet använder sig projektledaren Mary Agrér av verktyget OneNote. Detta skapar en bra överblick över till exempel alla medieinslag och gör informationen lättåtkomlig.</p> <p>Styrgruppen träffas 2 gånger/år för att prioritera projektets aktiviteter och för att se att projektet löper enligt tidsplan och budget. Styrgruppen består av:</p>	

	<p>Mary Agrer, Projektledare, Länsstyrelsen i Norrbottens län Per-Anders Jonsson, Enhetschef för Naturskydd, Länsstyrelsen i Norrbottens län Kjell Sundvall, Enhetschef för Fält, Länsstyrelsen i Norrbottens län Anders Angerbjörn, Professor, Stockholms universitet. Nina E. Eide, Seniorforskare, Norsk institutt for naturforskning Päivi Paalamo, Områdeschef naturskydd, Metsähallitus Dorothee Ehrich, Forskare, Universitet i Tromsø Veronica Sahlén, Seniorrådgivare, Miljödirektoratet Malin König, koordinator för åtgärdsprogrammet för fjällräv, Länsstyrelsen i Västerbotten Mats Ericson, projektledare Felles Fjellrev II</p> <p>Arbetsgruppen kommer träffas 1–2 gånger per år för att planera hur aktiviteter ska genomföras. I den gruppen ingår:</p> <p>Mary Agrér, Projektledare, Länsstyrelsen i Norrbottens län Tom Wiklund, Naturbevakare, Länsstyrelsen i Norrbottens län Magnus Pudas, Naturbevakare, Länsstyrelsen i Norrbottens län Anders Angerbjörn, Professor, Stockholms universitet Nina E. Eide, Seniorforskare, Norsk institutt for naturforskning Magne Asheim, Naturbevakare, Statens naturoppsyn Thomas Johansen , Naturbevakare, Statens naturoppsyn Tuomo Ollila, Seniorrådgivare, Metsähallitus Petteri Polojärvi, Naturbevakare, Metsähallitus</p> <p>Linda Johansson som tidigare var med i arbetsgruppen som regional koordinator för Länsstyrelsen i Norrbotten har bytt tjänst och sitter därför inte längre med i gruppen. Hon kommer inte ersättas utan den tid som var budgeterad för henne kommer istället att fördelas ut på övrig personal på Länsstyrelsen.</p>	
--	---	--

	<p>Arkivering Stödmottagarna ansvarar för att arkivera det projektmaterial som de producerar. Arkivering för Länsstyrelsens del sker i källararkiv. Gallring kommer att ske av verifikationer och underlag utifrån RA-MS 2012:40 samt lokalt gallringsbeslut som upprättas utifrån EU-regler för den aktuella programperioden. Övrigt material bevaras för evigt. Stockholms universitet skannar alla fakturor. Övrigt material arkiveras i deras arkiv på zoologiska institutionen, därefter förs det över till huvudarkivet vid Stockholms universitet. Metsähallitus förvarar alla elektroniska kvitton och andra ekonomiska dokument i deras bokföringssystem. Ekonomiska dokument och kvitton i pappersformat förvaras i projektens mappar åtminstone till år 2032. Övriga dokument sparas i ASSI-arkiv i PDF-format och originalpapperet i projektets mappar. NINA förvarar alla elektroniska kvitton och andra ekonomiska dokument i deras bokföringssystem, Agresso. Ekonomiska dokument och kvitton i pappersformat förvaras i projektens mappar åtminstone i 10 år.</p> <p>Inom projektet finns mycket kunskap om fjällräv, både genom erfarenhet från förvaltningsarbetet men även kunskap från forskare. Den kunskapen är mycket värdefull för projektet.</p> <p>En utmaning i projektet är de geografiska avstånden mellan samarbetsparterna, att anordna fysiska möten innebär att mycket tid får läggas på att resa. Dessutom tillkommer ökade kostnader och inte minst innebär resor en miljöbelastning. En nackdel med att inte träffas fysiskt kan i vissa fall innebära att det exempelvis är svårare att visualisera eller effektivt lösa problem. En fördel är dock att de flesta inom projektet känner och har arbetet med varandra sedan tidigare vilket underlättar kommunikationen och möjliggör att digitala möten är den vanligaste mötesformen.</p>	
--	---	--

Kommunikation och synliggörande av resultat	<p>Media Ekot, Sveriges Radio 3 augusti Värmen dålig för fjällrävarna. Intervju med Anders Angerbjörn.</p> <p>Föredrag Wallén, J. 2018. Demographic and genetic rescue in an arctic fox (<i>Vulpes lagopus</i>) subpopulation. Presentation of Master thesis at Department of Zoology, Stockholm University. 20 juni, 2018.</p> <p>Vetenskapsartiklar Stoessel M, Elmhagen B, Vinka M, Hellström P, Angerbjörn A (2018) The fluctuating world of a tundra predator guild: Bottom-up constraints overrule top-down species interactions in winter. <i>Ecography</i> in press, DOI 10.1111/ecog.03984 Wallén J (2018). Demographic and genetic rescue in an arctic (<i>Vulpes lagopus</i>) subpopulation (The effect of translocation from a captive bred population). Master thesis at department of Zoology, Stockholm University. Supervisor Anders Angerbjörn.</p> <p>Dessa artiklar berör fjällrävar utanför projektområdet men det data som finns och de slutsatser som görs är relevanta även för de nordliga populationerna.</p> <p>Informationsmaterial Länsstyrelsen i Norrbotten har tagit fram en broschyr om fjällräv i A4-format som under sommaren har översatts till lulesamiska (bilaga E1).</p>	
Gränsöverskridande samarbete	<p>Det var ett arbetsgruppsmöte i slutet av maj för att stämna av hur läget var i de olika fjällområdena efter att vinterns inventering var avslutad (bilaga E2). Vi gick även igenom planerna för sommarens inventering och det bekräftades det som vi kom överens om i mars. Att Statens naturoppsyn (SNO) hjälper till med inventering i Råstojaure samt utflygning av några volontärer. Det blir första gången som länsstyrelsen har ett sådant utbyte med SNO när det gäller fjällrävsarbetet och det är mycket bra att</p>	

	<p>detta kan genomföras i ett led av att effektivisera förvaltningen.</p> <p>I maj fick vi besked om att den session som vi hade lämnat in på förslag till Arctic Biodiversity Congress i Rovaniemi var godkänd. Torsdagen 11 oktober är Dorothee, Anders och Nina med på en session med titeln Species specific conservation programs in the time of ecosystem-based management. Dagen innan kongressen börjar kommer det vara ett styrgruppsmöte i Rovaniemi och via Skype för de som inte kan vara med på plats.</p>	
<p>Kunskapsinhämtning om fjällräv på Nordkalotten</p>	<p>Denna tid på året ligger huvudfokuset på att vara ute och inventera lyor för att kunna kontrollera hur många valpkullar som har fötts. Det går åt mycket tid och energi till att planera, utföra och gå igenom data från inventeringarna.</p> <p>Sverige</p> <p>Innan fältarbetet på sommaren genomfördes det först en introduktionskurs för fältarbetarna i början av juni som var i Ljungdalen, Jämtlands län. I Norrbotten inventerades totalt 115 fjällrävslyor i fyra olika områden av Stockholms universitets volontärer. Det var 12 volontärer, tre koordinatörer och sex naturbevakare som genomförde arbetet med en total på 175 fältdagar.</p> <p>Inventeringsarbetet löpte på smidigt, delvis på grund av det fantastiska vädret. Det övergripande mönstret är tydligt med ett relativt starkt delbestånd i Arjeplogsfjällen med 10 bebodda fjällrävslyor varav 9 hade kull. De fångade in fyra vuxna fjällrävar i detta område och satte på GPS-halsband på dem. GPS-sändarna laddar upp positioner via mobiltelefonnätet och vi har redan fått in en hel del data om hur de fyra Norrbottenrävarna rör sig i fjällen. Sammanlagt fångades också 24 fjällrävsvalpar som släpptes direkt efter vägning, mätning, DNA-insamling och märkning. Det insamlade materialet ger universitet möjlighet att analysera vilka faktorer som påverkar valparnas överlevnad och hur de sprider sig i området. I de tre andra områdena i Norrbotten var det dessvärre mer rödräv än fjällräv i fjällrävslyorna. Det går dock att se</p>	<p>JA</p>

	<p>att det mödosamma arbete som har påbörjats i Norrbotten ger resultat, exempelvis i Sitasjaure och Kebnekaise där de fjällrävslyor som sedan ett antal år har producerat valpar fortfarande är bebodda och i vissa fall haft kullar. Med åtgärder runt dessa lyor har vi möjlighet att få unga fjällrävar som stannar i området. I Jämtland och Västerbotten har den strategin redan gett goda resultat. Vi ser fram emot nästa sommar då det som sagt skulle kunna bli ett bra lämmelår. Men det är viktigt med bevarandeåtgärder i form av utfodring och rödrävsjakt runt de bästa lyorna för att ett fjällrävarna ska kunna tillgodogöra sig eventuella gynnsamma förutsättningar i största möjliga utsträckning. I exempelvis Råstojaure så var det under våren inte möjligt att jaga rödräv på grund av förhållanden för ren i området. I somras var den lya som var bebodd förra året tom och rävar hade flyttat till en lya på andra sidan gränsen till Norge. Men även i Padjelanta och Råstojaure bör det finnas goda chanser att de fjällrävar som rör sig i området stannar och förökar sig 2019.</p> <p>Norge I Norge har SNO gjort 67 kontrollbesök under sommaren av fjällrävslyor inom projektområdet. Av de som besöktes var det något till mycket aktivitet på nio lyor på Varangerhalvøya, i Indre Troms var det något till mycket aktivitet på två lyor och i Reisa Nord var det mycket aktivitet på en av lyorna. Det var två lyor som hade fått valpar varav ena var på Varangerhalvøya och andra var i Indre Troms. För sommaren 2018 bestämdes det att inte samla in några spillningsprover eftersom att de oftast är av mycket lägre kvalitet jämfört med vinterinsamlingen. Resultaten från inventeringen finns i rapporten från det norska övervakningsprogrammet (Eide m.fl 2018, bilaga E3)</p> <p>Finland Metsähallitus inventerade totalt 110 fjällrävslyor under sommaren. Det var tyvärr inga fjällrävar som bodde i några av lyorna och på nio av dem fann de rödräv istället. Det var med tre frivilliga som hade</p>	
--	---	--

	gått inventeringskursen som genomfördes 2017. De inventerade inte mindre än 12 lyor själva.	
Förberedande åtgärder inför fjällrävens expansion	<p>Sverige Inför sommaren kördes det ut foder till automaterna för att det skulle finnas under sommarmånaderna. I samband med det gicks automaterna igenom och reparerades där det behövdes. Det kördes även ut en ny foderautomat i Jokkmokks fjällen för att försöka locka ett par som hade bosatt sig i en lya att stanna kvar i området. SNO kontrollerade foderautomaterna i Råstojaure.</p> <p>Norge I Indre Troms (Troms) och Reisa Nord (Finnmark) fortsätter uppföljningen av de foderautomater som har satts ut genom påfyllning av mat samt hämta in bilder.</p> <p>Finland Utöver inventeringen fyllde Metsähallitus på 10 foderautomater och passade på att byta batterier och minneskort på viltkamerorna.</p>	

2.1 Aktiviteter och resor utanför programområdet

Introduktionskurs för Stockholms universitets fältarbetare hölls som vanligt i Ljungdalen, Jämtlands län med fältarbete på Flatruet. Kursen är för fältarbetare i både Felles Fjellrev Nord och för Felles Fjellrev II där etik och inventeringsmetodik går igenom. Det var fyra representanter från Stockholms universitet samt 11 nya fältarbetare, varav tre stycken gjorde fältarbete i Norrbotten, som deltog på kursen som var mellan 8-10 juni.

3. Näringslivets deltagande och statligt stöd

Stockholms universitets samarbete med Fjällräven AB fortsätter. Rasmus Erlandsson skriver regelbundet om fjällräv på bolagets hemsidor.
<http://foxtrail.fjallraven.com/2018/07/15/the-life-and-times-of-arctic-foxes-around-the-world/>

4. Gränsöverskridande mervärde

På arbetsgruppsmötet i maj fortsatte planeringen av samarbetet med SNO att hjälpa varandra med kontroll av lyor och foderautomater samt utflygning av volontärer. Som tidigare skrivits hade detta inte varit möjligt att genomföra utan den arbetsgrupp som har skapats inom projektet.

Att vi nu har fått med en session på Arctic Biodiversity Congress är också beroende på detta projekt och den styrgrupp som vi har. Kongressen är ett bra tillfälle att mötas och diskutera med andra utanför projektet hur vi kan förbättra fjällrävens situation.

5. Horisontella kriterier

Projektet handlar om att aktivt arbeta med att förbättra bevarandestatusen inom programområdets fjällmiljöer och den biologiska mångfalden. Utöver detta satsar vi på att genomföra så många möten som möjligt online vilket minskar vår miljöpåverkan. Att ha möten online ökar också tillgängligheten och möjligheten för alla att delta eftersom deltagarna inom projektet är geografiskt väldigt utspridda och det kräver mycket restid vid fysiska träffar.

Arbetet inom viltförvaltning är till stor del mansdominerad, trots det har vi inom projektet ändå en god andel kvinnliga deltagare. I styrgruppen är det 6 kvinnor och 4 män medan arbetsgruppen består av 2 kvinnor och 7 män.

För perioden 1805-1808 har 17 kvinnor och 24 män på något sätt medverkat i projektet. Av dessa var fyra från ett annat europeiskt land än Sverige, Norge och Finland.

När det gäller att ge ökade miljökunskaper till allmänheten har vi arbetat med detta genom att via föreläsningar, artiklar och radiointervjuer berätta om fjällräv, projektet och varför det behövs. Projektet har ett påtagligt genomslag i media vilket gör att många har nåtts av vårt budskap.

6. Måluppfyllelse, resultat, avvikelser och goda exempel

Att Metsähallitus höll en inventeringskurs för frivilliga 2017 börjar nu ge resultat. Tre volontärer deltog under sommarens arbete och det är fler som har visat intresse. Det

är lovande inför framtiden och förhoppningsvis kan det bli ännu fler inför kommande inventeringssäsonger.

7. Uppföljning, utvärdering och lärande

8. Samarbeten och synergier

Vi fortsätter med vårt goda samarbete med Interreg-projektet Felles Fjellrev II, bland annat genom att delta på varandras möten.

9. Erfarenheter, övriga kommentarer samt eventuell återkoppling från föregående period

10. Summary in English (mandatory in the final report)